

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W KATOWICACH

LKA.411.003.03.2023

Pan
Mateusz Pindel
Prezes
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
ul. Plebiscytowa 19
40-035 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.168.2024
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 10 grudnia 2024 r.

S/23/001/LKA – Usunięcie odpadów niebezpiecznych zdeponowanych w Mysłowicach przy
ul. Brzezińskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ¹ , ul. Plebiscytowa 19, 40-035 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mateusz Pindel ² , Prezes Zarządu od 23 marca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Tomasz Bednarek od 17 kwietnia 2018 r. do 22 marca 2024 r., natomiast od 18 grudnia 2014 r. do 16 kwietnia 2018 r. Prezesem WFOŚiGW w Katowicach był Andrzej Pilot.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania związane z usunięciem odpadów niebezpiecznych w Mysłowicach Brzezince
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 z uwzględnieniem dowodów wykraczających poza ten okres, mających znaczenie dla badanej działalności
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Katarzyna Kozieł, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/48/2023 z 21 lutego 2023 r. oraz LKA/217/2023 z 26 września 2023 r. Karol Pastuszka, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/47/2023 z 21 lutego 2023 r. oraz LKA/218/2023 z 26 września 2023 r. (akta kontroli str. 1-2e, 1069-1071)

¹ Dalej: „WFOŚiGW” lub „Fundusz”.

² Dalej: „Prezes”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

WFOŚiGW udzielił finansowego wsparcia Gminie Miastu Mysłowice⁵, w formie dotacji oraz pożyczki, w łącznej kwocie 34.586,0 tys. zł⁶, na realizację zadania usuwania odpadów niebezpiecznych z terenu przy ul. Brzezińskiej 50 w Mysłowicach⁷ zgodnie z obowiązującymi Fundusz zasadami udzielania dofinansowania.

Fundusz przyjął jako prawidłowe sporządzone przez Miasto sprawozdania rozliczające wraz z dokumentami potwierdzającymi zagospodarowanie 8434,738 Mg odpadów (m.in. karty przekazania odpadów⁸ i oświadczenia podwykonawców⁹), nie wyjaśniając rozbieżności między ww. dokumentami a Raportem końcowym z realizacji zadania, sporządzonym przez Głównego wykonawcę zadania i przekazanym przez Miasto do WFOŚiGW w dniu 30 listopada 2021 r., z którego wynikało, że - z ww. ilości odpadów – 190,372 Mg zostało zagospodarowanych niezgodnie z prawem. Zdaniem NIK, opisane wyżej rozbieżności, powinny zostać wyjaśnione przed wypłatą przez Fundusz środków w dniu 10 grudnia 2021 r., w szczególności pod kątem osiągnięcia efektów zadania, o których mowa w pkt. 3 aneksów nr 2 do umów dotacji oraz pożyczki.

W ocenie NIK, powyższe działania Funduszu były nierzetelne i mogły być m.in. następstwem nieskorzystania z możliwości jakie dawały Funduszowi zapisy § 7 *Ogólnych warunków zawierania umów i wypłaty środków przez WFOŚiGW*, czyli przeprowadzenia inspekcji oraz kontrolowania wykorzystania środków Funduszu oraz realizacji dofinansowanego zadania i jego zgodności z harmonogramem rzeczowo-finansowym i żądania dokumentów, pisemnych wyjaśnień i sprawozdań dotyczących *każdej fazy realizacji zadania*.

Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań z zakresu finansowania ochrony środowiska poprzez udzielenie finansowego wsparcia na usunięcie odpadów niebezpiecznych w Mysłowicach Brzezince

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą WFOŚiGW w Katowicach udzielał dofinansowania zadań polegających na usuwaniu odpadów niebezpiecznych z miejsc nieprzeznaczonych na ich magazynowanie i składowanie na podstawie *Zasad udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach*¹⁰. Na zadania polegające na usuwaniu skutków zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym na usunięcie odpadów niebezpiecznych z miejsca gdzie stanowią one źródła zanieczyszczenia - Gmina mogła ubiegać się o dotację w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych zadania, a na zadania polegające na usuwaniu skutków zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym na usunięciu odpadów niebezpiecznych z miejsca gdzie stanowią one źródło

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Miasto.

⁶ Umowa dotacji nr 99/2021/47/OZ/si/D w kwocie 14.094,0 tys. zł, umowa pożyczki nr 102/2021/47/OZ/si/P w kwocie 20.492,0 tys. zł. Ww. kwoty wypłacono w 2021 r., tj. 4 października – 19.492,1 tys. zł dotacji oraz 10 grudnia – 999,9 tys. zł dotacji i 14.094,0 tys. zł pożyczki.

⁷ Dalej: z terenu Brzezinki.

⁸ Dalej: KPO.

⁹ Na potrzeby niniejszej kontroli określenie >>podwykonawca<< oznacza podwykonawców i dalszych podwykonawców.

¹⁰ Uchwały Rady Nadzorczej: nr 148/2017 z 10 maja 2017 r. oraz nr 120/2018 z 25 października 2018 r.

zanieczyszczenia, realizowane w trybie wykonania zastępczego - jednostka samorządu terytorialnego mogła ubiegać się o dofinansowanie w formie pożyczki do 90% kosztów kwalifikowanych zadania.

Od dnia 26 września 2019 r. Fundusz stworzył warunki oraz określił zasady finansowania kosztów usunięcia odpadów niebezpiecznych i gospodarowania nimi, w przypadku, o którym mowa w art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹¹, tj. w przypadku gdy ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska konieczne jest niezwłoczne usunięcie odpadów. W dniu tym, uchwałą nr 259/2019, Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Katowicach przyjęła *Szczególne zasady finansowania w ramach usuwania porzuconych odpadów*.

Według nowych ww. zasad, maksymalny udział w kosztach kwalifikowalnych, w przypadku dofinansowania w formie dotacji oraz przekazania środków określono na – do 15 %, natomiast w formie pożyczki – do 100 %.

Jednym z warunków dofinansowania w formie dotacji było posiadanie *montażu finansowego* w formie środków własnych w wysokości nie mniejszej niż 5 % kosztów kwalifikowanych zadania oraz posiadanie zapewnienia uzyskania dofinansowania w formie dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹² na realizację przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 5, 10-14, 1007-1008)

Powyższy wymóg posiadania *montażu finansowego*, w szczególności uzależnienie uzyskania dofinansowania w formie dotacji przez WFOŚiGW od dofinansowania NFOŚiGW wydłużyło znacząco¹³ realizację celu jaki określono dla przedmiotowego działania, tj. ograniczenie zagrożenia dla życia ludzi lub możliwości zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku spowodowanych porzuconymi odpadami.

Prezydent Miasta Mysłowice wyjaśnił, że Aplikowanie o środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach stało się możliwe (w wymiarze faktycznym i pragmatycznym) dopiero po pozytywnym odzewie ze strony Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który zapewnił o gotowości do udzielenia finansowego wsparcia realizacji zadania.

(akta kontroli, str. 5, 15-32, 336, 1504)

Prezes Funduszu wyjaśnił, że W latach 2019-2020 przedstawiciele Urzędu Miasta Mysłowice rozmawiali i korespondowali z WFOŚiGW w Katowicach na temat zadania dotyczącego odpadów niebezpiecznych w Mysłowicach. Urząd Miasta Mysłowice mógł złożyć wniosek o dofinansowanie w WFOŚiGW w Katowicach do tego zadania realizowanego w trybie art. 26a ustawy o odpadach na podstawie Szczególnych zasad finansowania w ramach usuwania porzuconych odpadów od dnia ich obowiązywania. Prezes Funduszu nie posiadał wiedzy dlaczego wniosek do WFOŚiGW o dofinansowanie nie został złożony wcześniej.

(akta kontroli str. 1008)

Wniosek o dofinansowanie złożony przez Miasto wpłynął do WFOŚiGW dopiero 25 marca 2021 r., pomimo że zadanie usunięcia odpadów niebezpiecznych

¹¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm., dalej: ustawa o odpadach.

¹² Zwany dalej „NFOŚiGW”,

¹³ Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie do NFOŚiGW w listopadzie 2019 r., natomiast wniosek do WFOŚiGW złożyło 25 marca 2021 r. Złożony w listopadzie 2019 r., przez Miasto do NFOŚiGW, wniosek o dofinansowanie zadania nie został rozpatrzony niezwłocznie i dopiero 8 lipca 2020 r. przedstawiciele UM zostali zaproszeni przez NFOŚiGW do negocjacji. Ocena wniosku uzależniona była od opinii Ministerstwa Klimatu i Środowiska, którą uzyskano 30 czerwca 2020 r., tj. po pół roku od przekazania przez NFOŚiGW pisma z prośbą o jej wydanie (29 listopada 2019 r.). W dniu 23 października 2020 r. Rada Nadzorcza NFOŚiGW podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia wniosku Zarządu o dofinansowanie przedsięwzięcia do kwoty 44.676,0 tys. zł.

z Brzezinki, realizowane było w drodze decyzji Prezydenta Miasta Mysłowice z 28 października 2019 r. wydanej m.in. na podstawie art. 26a ustawy o odpadach¹⁴, tj. w przypadku gdy ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska konieczne jest niezwłoczne usunięcie odpadów.

(akta kontroli str. 5, 15-32)

W ramach ww. wniosku Miasto wystąpiło do Funduszu o udzielenie dofinansowania na usunięcie i zagospodarowanie odpadów z terenu Brzezinki w łącznej kwocie 44.586,0 tys. zł, w tym w formie dotacji 14.094,0 tys. zł oraz w formie pożyczki 30.492,0 tys. zł. Jako efekt rzeczowy zadania wskazano – kompleksowe i całkowite usunięcie i unieszkodliwienie odpadów, jako efekt ekologiczny - ograniczenie uciążliwości dla ludzi i środowiska poprzez usunięcie i unieszkodliwienie szacunkowo 8000 Mg odpadów porzuconych przez sprawcę. Datę rozpoczęcie zadania określono na 14 września 2020 r., a datę zakończenia na – 15 listopada 2021 r. Datę osiągnięcia efektu ekologicznego na – 30 listopada 2021 r.¹⁵

(akta kontroli str. 15-144, 1075-1079, 1336-1350)

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy o odpadach odzysk to jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce. Natomiast zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 30 ustawy o odpadach unieszkodliwianie odpadów to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii. Zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ww. ustawy niewyczerpujący wykaz procesów odzysku określa załącznik nr 1 do ustawy (procesy od R1 do R12), a niewyczerpujący wykaz procesów unieszkodliwiania określa załącznik nr 2 do ustawy (procesy D1 do D12).

Zgodnie z definicją ustawową unieszkodliwienie nie obejmuje więc procesów odzysku.

(akta kontroli str. 90-93)

Łącznie poddano procesom odzysku (R2, R3, R7, R12) 1966 Mg odpadów niebezpiecznych, czyli około 24 % wywiezionych odpadów (8.194,899 Mg).

(akta kontroli str. 926-927)

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w opiniach z 24 września 2019 r.¹⁶ oraz z 18 maja 2020 r.¹⁷ do decyzji Prezydenta Miasta wydanych na podstawie art. 26a ustawy o odpadach, zaopiniował zagospodarowanie odpadów z terenu Brzezinki w procesie unieszkodliwiania D10 - *przekształcenie termiczne na ładzie*. Opinia z 24 września 2019 r. została przekazana do Funduszu wraz z wnioskiem o dofinansowanie zadania 25 marca 2021 r., natomiast opinia z 18 maja 2020 r. nie została dostarczona do Funduszu.

(akta kontroli str. 29, 90-93, 1602-1603, 1668-1669)

Prezes wyjaśnił, że W opinii Funduszu z postanowienia WIOŚ nie wynika, bezwzględny nakaz skierowania odpadów do unieszkodliwiania w procesie D10. W postanowieniu stwierdzono, iż: „na podstawie zgromadzonych informacji i dotychczasowego doświadczenia w podobnych sprawach, w przypadku braku

¹⁴ Z terminem zakończenia działań – 31 października 2020 r.

¹⁵ W dniu 19 sierpnia 2020 r. Prezydent Miasta Mysłowice zmienił decyzję z 28 października 2019 r. poprzez zmianę terminu zakończenia działań z 31 października 2020 r. na 30 listopada 2021 r. W dniu 14 września 2020 r. Miasto Mysłowice rozpoczęło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie dialogu konkurencyjnego. W dniu 26 kwietnia 2021 r. Urząd Miasta Mysłowice podpisał umowę z Głównym wykonawcą.

¹⁶ Postanowienie WIOŚ nr 7/2019/MW.

¹⁷ Nr IN.VII.046.8.2020/MWA.

możliwości dokładnego ustalenia rodzaju odpadu w poszczególnych pojemnikach i w przypadku braku ekonomicznie uzasadnionej potrzeby ich dokładnej identyfikacji, odpady te klasyfikuje się pod kodem 19 12 11* - inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów zawierających substancje niebezpieczne i docelowo przekazywane do unieszkodliwienia w procesie D-10 - przekształcenie termiczne na ładzie". W świetle powyższego zapisu nie można było wykluczyć, iż w przypadku przeprowadzenia dodatkowych badań odpadów (np. przez wybranego wykonawcę prac lub przez Gminę celem optymalizacji sposobu zagospodarowania odpadów oraz kosztów realizacji robót) oraz ich szczegółowej identyfikacji na zlecenie Inwestora, część odpadów po określeniu ich właściwości i składu nie będzie mogła być skierowana do odzysku. Wg stanowiska Funduszu zapis efektu ekologicznego w umowach dotacji i pożyczki, w brzmieniu: „likwidacja zagrożenia środowiska oraz zdrowia i życia mieszkańców na terenie gminy Mysłowice poprzez usunięcie i unieszkodliwienie lub odzysk wszystkich odpadów niebezpiecznych, których łączna masa oszacowana została na poziomie 8.434,768 Mg z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania odpadów”, nie narzuca sposobu zagospodarowania odpadów Gminie, dopuszcza jedynie postępowanie zgodne z zapisami § 17 ustawy o odpadach, z „hierarchią postępowania z odpadami”, która w pierwszym rzędzie wskazuje, że odpady winny być ponownie wykorzystywane, a dopiero wtedy, gdy jest to niemożliwe, poddane procesom unieszkodliwiania.

Prezes dodał, że Udzielając dofinansowania WFOŚiGW, oczekuje od Beneficjenta środków, aby zadanie realizowane było zgodnie z przepisami prawa i w oparciu o zapisy umów dofinansowania. Uzgodnienia zapisów efektów ekologicznego i rzeczowego zadania pożyczki i dotacji miały miejsce przed zawarciem przez Gminę umowy z wykonawcą robót. Poza powyższym, należy mieć na uwadze, że WFOŚiGW co do zasady pełni rolę wsparcia finansowego dofinansowanych zadań, ale odpowiedzialność za ich realizację zawsze ponosi beneficjent, dlatego przywołane w pytaniu opinie określające sposób postępowania z odpadami winien uwzględniać podmiot zlecający wykonanie usług związanych z likwidacją zagrożenia środowiskowego. Z drugiej strony, wynikające z przywołanych opinii zalecane procesy unieszkodliwienia nie są w sprzeczności ani ze zdefiniowanymi w treści umów pożyczki i dotacji zapisami określającymi planowane do osiągnięcia efekty, ani sposobem ich potwierdzenia, zwłaszcza w kontekście przywołanych wyżej zapisów zawartych w § 17 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 1008-1010)

Decyzją z 14 kwietnia 2021 r. Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Katowicach¹⁸, Fundusz udzielił Miastu dofinansowania w łącznej kwocie do 44.586,0 tys. zł, co stanowiło 47,45% kosztów kwalifikowanych zadania *usunięcia i gospodarowania odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zmagazynowanymi w Mysłowicach przy ul. Brzezińskiej 50*, w tym w formie:

- a) dotacji w kwocie do 14.094,0 tys. zł, co stanowiło 15 % kosztów kwalifikowanych, z przeznaczeniem na zakres rzeczowy zadania związany ze zbieraniem, transportem oraz odzyskiem lub unieszkodliwieniem odpadów niebezpiecznych oraz remediacją powierzchni ziemi w zakresie zanieczyszczeń spowodowanych usuwanymi w ramach zadania odpadami niebezpiecznymi,

¹⁸ Uchwała nr 87/2021 Rady Nadzorczej WFOŚiGW w sprawie zatwierdzenia wniosku Zarządu o udzielenie dotacji i pożyczki Gminie Mysłowice.

- b) pożyczki w kwocie do 30.492,0 tys. zł, oprocentowanej w wysokości 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, co stanowiło 32,45% kosztów kwalifikowanych.

W decyzji wskazano jako efekt ekologiczny zadania – likwidację zagrożenia środowiska oraz zdrowia i życia mieszkańców na terenie gminy Mysłowice poprzez usunięcie i unieszkodliwienie lub odzysk odpadów niebezpiecznych o masie 8.000 Mg z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania odpadów. Jako efekt rzeczowy wskazano - zabezpieczenie i przygotowanie do załadunku oraz transport i unieszkodliwienie lub odzysk odpadów niebezpiecznych znajdujących się w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

(akta kontroli str. 145-146)

W dniu 21 kwietnia 2021 r. Miasto zwróciło się do Funduszu z prośbą o zmniejszenie kwoty pożyczki do 20.492,0 tys. zł, tj. o 10.000,0 tys. zł, z uwagi na zwiększenie kwoty wkładu własnego Gminy do 14.698,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 147-148)

W dniu 22 czerwca 2021 r. Fundusz zawarł z Miastem dwie umowy o dofinansowanie zadania pn. Usunięcie i gospodarowanie odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zmagazynowanymi w Mysłowicach przy ul. Brzezińskiej 50:

- 1) nr 99/2021/47/OZ/si/D (dotacja) w kwocie 14.094,0 tys. zł,
- 2) nr 102/2021/47/OZ/si/P (pożyczka) w kwocie 20.492,0 tys. zł.

Ad. 1) W umowie dotacji nr 99/2021/47/OZ/si/D wskazano jako datę rozpoczęcia zadania – 14 września 2020 r., a datę zakończenia zadania – 15 listopad 2021 r. Rozpoczęciem zadania był dzień podjęcia prac przygotowawczych, a zakończeniem – dzień przekazania odpadów zmagazynowanych nielegalnie na terenie nieruchomości zlokalizowanych w Mysłowicach, do odzysku lub unieszkodliwienia, co potwierdzone miało zostać stosownym dokumentem zgodnym z ustawą o odpadach.

Jako efekt rzeczowy zadania wskazano - zabezpieczenie i przygotowanie do załadunku oraz transport i unieszkodliwienie lub odzysk odpadów niebezpiecznych znajdujących się w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Jako efekt ekologiczny zadania wskazano - likwidację zagrożenia środowiska oraz zdrowia i życia mieszkańców na terenie gminy Mysłowice poprzez usunięcie i unieszkodliwienie lub odzysk odpadów niebezpiecznych o masie 8.000 Mg z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania odpadów.

Potwierdzeniem wykonania zadania i osiągnięciem efektu rzeczowego miało być przedstawienie protokołu potwierdzającego usunięcie i odzysk lub unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych w ilości 8.000 Mg oraz dokumentacji fotograficznej oraz kart przekazania odpadów niebezpiecznych o masie 8.000 Mg do odzysku lub unieszkodliwienia jako potwierdzenia osiągnięcia efektu ekologicznego.

Do umowy dołączono harmonogram rzeczowo-finansowy zadania z 29 kwietnia 2021 r., w którym wskazano, że prace związane z usunięciem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów będą realizowane w okresie II-IV kwartał 2021 r.

Planowany koszt całego zadania określono na 93.960,0 tys. zł, z tego: środki własne Miasta – 14.598,0 tys. zł, dotacja Funduszu – 14.094,0 tys. zł, pożyczka Funduszu – 20.492,0 tys. zł, dotacja NFOŚiGW - 44.676,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 166-175)

Zgodnie z umową dotacji wypłata środków miała nastąpić w trzech transzach: do 30 czerwca 2021 r. – 2.550,0 tys. zł, do 30 września 2021 r. – 7.650,0 tys. zł, do 15 grudnia 2021 r. – 3.894,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 170)

W dniu 1 października 2021 r., na podstawie wniosku Miasta, Fundusz dokonał zmian w umowie. Aneks nr 1 do umowy dotacji: zmniejszono wysokość wkładu własnego Miasta – do 12.394,0 tys. zł, zwiększono wysokości dotacji z NFOŚiGW do 46.980,0 tys. zł oraz zmieniono formę wypłaty dotacji z trzech rat na jedną.

(akta kontroli str. 176-178)

W dniu 10 grudnia 2021 r. dokonano wypłaty ze środków WFOŚiGW jednorazowej dotacji w wysokości 14.094,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 170, 176-178, 216, 237)

Ad. 2) W umowie pożyczki nr 102/2021/47/OZ/si/P wymieniono takie same jak w umowie dotacji z 22 czerwca 2021 r. terminy realizacji zadania, efekty rzeczowe i ekologiczne oraz dokumenty potwierdzające ich osiągnięcie. Wysokość pożyczki określono na 20.492,0 tys. zł, oprocentowanie pożyczki w dniu podpisania umowy wyniosło 3%, okres spłaty - 74 raty w czasie od 31 marca 2023 r. do 30 czerwca 2041 r.

Wypłata środków miała nastąpić w trzech transzach: do 30 czerwca 2021 r. - 3.707,6 tys. zł, do 30 września 2021 r. - 11.122,7 tys. zł, do 15 grudnia 2021 r. - 5.661,7 tys. zł.

Umowa zobowiązała Miasto do terminowej spłaty pożyczki i należnych odsetek bez uprzedniego, dodatkowego wezwania Funduszu. Środki pożyczki wypłacono w dwóch ratach: 19.492,1 tys. zł - w dniu 4 października 2021 r. i 999,9 tys. zł - w dniu 10 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 154-162, 214-215, 238, 262)

W dniu 15 listopada 2021 r. Prezydent Miasta poinformował Fundusz, że w związku z zakończeniem realizacji zadania polegającego na usunięciu i zagospodarowaniu odpadów z terenu Brzezinki, w ramach umowy zawartej pomiędzy Miastem, a Głównym wykonawcą zadania nie wszystkie odpady zostały usunięte z przedmiotowego terenu, z uwagi na fakt, że ich ilość przekroczyła, przewidziane w umowie zawartej pomiędzy Miastem a Głównym wykonawcą, 8.000 Mg. W wyniku inwentaryzacji terenu określono, że na przedmiotowej działce pozostało jeszcze do unieszkodliwienia ok. 440 Mg odpadów niebezpiecznych. W związku z powyższym Prezydent Miasta zmienił¹⁹ decyzję wydaną w trybie art. 26a ustawy o odpadach, o konieczności niezwłocznego usunięcia i zagospodarowania odpadów, wyznaczając nowy termin zakończenia zadania na dzień 15 lipca 2022 r. oraz wystąpił do WFOŚiGW z wnioskiem o wprowadzenie zmian do umów pożyczki i dotacji, w zakresie terminu zakończenia zadania z 15 listopada 2021 r. na 15 lipca 2022 r., efektu ekologicznego i rzeczowego, uwzględniającego zwiększoną masę odpadów, daty osiągnięcia efektu ekologicznego i rzeczowego zadania, sposobu potwierdzenia efektu ekologicznego i rzeczowego oraz montażu finansowego zadania.

(akta kontroli, str. 113-144, 224-233, 290-295, 1064)

Decyzją Rady Nadzorczej²⁰, WFOŚiGW wyraził zgodę na zmianę terminu zakończenia zadania oraz efektów ekologicznego i rzeczowego zadania.

¹⁹ Decyzja z 31 listopada 2021 r. nr OS.5236.2.2021.SO, zmieniająca decyzje: nr OS.6236.1.2029.SO z 28 października 2019 r. oraz nr OS.6236.15.2020.SO z 19 sierpnia 2020 r.

²⁰ Uchwała nr 8/2022 z 21 stycznia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia wniosku Zarządu o zmianę Uchwały Rady Nadzorczej 87/2021 z 14 kwietnia 2021 r. dotyczącej udzielenia dofinansowania w formie dotacji i pożyczki Gminie Mysłowice.

Zmiany wprowadzone zostały 8 września 2022 r., aneksami nr 2 do umów dotacji i pożyczki, tj. po zakończeniu zadania, które miało miejsce 15 lipca 2022 r. Kwotę całego zadania zwiększono do 97.200,0 tys. zł, natomiast koszty kwalifikowalne pozostały bez zmian (93.960,0 tys. zł), w tym: wysokość dotacji i pożyczki Funduszu pozostała bez zmian²¹. Termin realizacji zadania zmieniono na 15 lipca 2022 r., efekty - ekologiczny i rzeczowy dostosowano do rzeczywistego zagospodarowania ilości odpadów, tj. 8.434,768 Mg odpadów, a jako potwierdzenie osiągnięcia efektu ekologicznego wskazano zestawienie kart przekazania odpadów o masie 8.434,768 Mg do odzysku lub unieszkodliwienia.

WFOŚiGW nie zrefundował kosztów poniesionych przez Miasto na usunięcie odpadów, których obiór nastąpił po 15 listopada 2021 r. gdyż koszt usunięcia odpadów po tym terminie nie stanowił kosztu kwalifikowanego zadania²².

(akta kontroli str. 163-164, 179-188, 297-302, 330, 926-928, 1064)

Udzielenie przez Fundusz dofinansowania w formie pożyczki i dotacji nastąpiło zgodnie z obowiązującymi Zasadami udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach i Szczególnymi zasadami finansowania w ramach Usuwania porzuconych odpadów.

(akta kontroli str. 10-14, 15-144, 189-195, 1040-1041)

3. Informacja o możliwości dofinansowania działań związanych z usuwaniem i unieszkodliwieniem „porzuconych odpadów” zamieszczona została na stronie internetowej Funduszu, w zakładce: Dofinansowanie zadań/Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi²³.

Prezes wyjaśnił, że Fundusz informował o możliwości dofinansowania działań związanych z usuwaniem i unieszkodliwieniem „porzuconych odpadów”, odpowiadając na zapytania ze strony jednostek samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 5, 8, 1042-1043)

4. Sposób sprawowania nadzoru nad wykorzystaniem przyznanego przez Fundusz wsparcia, wynikał z zapisów zawartych umów o dotację oraz pożyczkę i zgodnie z ich treścią, nadzór ten oparto na następujących dokumentach:

- 1) protokole potwierdzającym usunięcie i odzysk lub unieszkodliwienie wszystkich odpadów niebezpiecznych, których łączna masa oszacowana została na poziomie 8.434,768 Mg oraz dokumentacji fotograficznej z realizacji zadania jako potwierdzenie osiągnięcia efektu rzeczowego,
- 2) kartach przekazania odpadów, a od 21 stycznia 2022 r. zestawieniu kart przekazania odpadów niebezpiecznych do odzysku lub unieszkodliwienia jako potwierdzenie osiągnięcia efektu ekologicznego,
- 3) rozliczeniu zadania w zakresie finansowym, tj. *Sprawozdaniu rozliczającym środki*, opracowanym według obowiązującego w Funduszu wzoru wraz z uwierzytelnionymi kserokopiami faktur i związanymi z nimi potwierdzeniami zapłaty.

(akta kontroli str. 9, 152, 168, 190)

Zgodnie z § 11 pkt 6 umowy dotacji oraz § 13 pkt 7 umowy pożyczki dotowany był zobowiązany do dokumentowania sposobu postępowania z odpadami na każdym etapie ich zagospodarowania, tj. od usunięcia do ostatecznego odzysku lub unieszkodliwienia.

²¹ Dotację NFOŚiGW zwiększono do 48.600,3 tys. zł a środki własne UM zwiększono do 14.014,3 tys. zł.

²² Łącznie koszt przedsięwzięcia (obu etapów) wyniósł 97 301,1 tys. zł. (93.960,0 tys. zł i 3.240,6 tys. zł). Usunięto 8.621,6390 Mg a zagospodarowano 8.434,7680 Mg odpadów.

²³ [Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach \(wfosigw.katowice.pl\)](http://Gospodarka%20odpadami%20i%20ochrona%20powierzchni%20ziemi%20-%20Wojew%C3%B3dzki%20Fundusz%20Ochrony%20%C5%9Arodowiska%20i%20Gospodarki%20Wodnej%20w%20Katowicach%20(wfosigw.katowice.pl))

Fundusz przyjął jako prawidłowe sporządzone przez Miasto sprawozdania rozliczające wraz z dokumentami potwierdzającymi zagospodarowanie 8434,738 Mg odpadów (m.in. KPO i oświadczenia podwykonawców), nie wyjaśniając rozbieżności między ww. dokumentami a Raportem końcowym z realizacji zadania, sporządzonym przez Głównego wykonawcę zadania i przekazanym przez Miasto do WFOŚiGW w dniu 30 listopada 2021 r., z którego wynikało, że - z ww. ilości odpadów - 190,372 Mg zostało zagospodarowanych niezgodnie z prawem. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 152, 157, 168, 171, 325-331)

Zgodnie z § 7 Ogólnych warunków zawierania umów i wypłaty środków przez WFOŚiGW obowiązujących dla umów zawartych od dnia 1 maja 2020 r.²⁴, w okresie obowiązywania umowy Funduszowi, poprzez jego służby lub inne podmioty działające na jego zlecenie, przysługiwało m.in. prawo:

- a) przeprowadzenia inspekcji w obiektach/nieruchomościach stanowiących własność beneficjenta lub przez niego dzierżawionych, wynajmowanych albo użytkowanych, w których realizowane będzie, jest lub było zadanie dofinansowane ze środków Funduszu oraz, na których ustanowione jest na rzecz Funduszu ograniczone prawo rzeczowe,
- b) kontrolowania wykorzystania środków Funduszu oraz realizacji dofinansowanego zadania i jego zgodności z harmonogramem rzeczowo-finansowym,
- c) żądania dokumentów, pisemnych wyjaśnień i sprawozdań dotyczących każdej fazy realizacji zadania.

(akta kontroli str. 189-191)

Zgodnie z § 5 pkt 2 umowy dotacji oraz pożyczki, Fundusz zastrzegł sobie możliwość kontroli realizacji zadania pod względem terminowości i przeznaczenia środków przez okres do 5 lat od daty osiągnięcia efektu rzeczowego.

(akta kontroli str.152, 168)

Rzeczywisty nadzór Funduszu nad realizacją zobowiązań umownych, polegał na weryfikacji i merytorycznej ocenie dokumentów dostarczanych przez Miasto. Podstawą wypłaty środków były dostarczone przez Miasto: sprawozdania rozliczające etapy realizacji zadania dofinansowanego przez WFOŚiGW; faktury wystawione przez Głównego wykonawcę z potwierdzeniem zapłaty; raporty z realizacji zadania pn. *Usunięcie i gospodarowanie odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, zmagazynowanymi na terenie działki o nr geod.: 2171/78 w Mysłowicach przy ul. Brzezińskiej 50*; KPO, a po zawarciu aneksów do umów – zestawienia KPO, potwierdzające przekazanie odpadów celem zagospodarowania w procesie odzysku lub unieszkodliwienia; protokoły i oświadczenia podmiotów odpowiedzialnych za odzysk lub unieszkodliwienie.

(akta kontroli str. 147-188, 208-318, 26-327, 361-671, 695-977)

Prezes wyjaśnił, że Cały proces związany z dokumentowaniem przebiegu realizacji zadania opierał się przede wszystkim na kartach przekazania odpadów – KPO; jako podstawowym dokumencie służącym ewidencji odpadów, wynikającym z ustawy o odpadach (w procesie ich przekazywania pomiędzy poszczególnymi posiadaczami odpadów). KPO co do zasady mają dokumentować przekazywanie odpadów kolejnym posiadaczom odpadów, a także przenoszą odpowiedzialność za gospodarowanie nimi. Wobec powyższego i zgodnie z przepisami prawa, każdy

²⁴ Przyjętych na mocy uchwały Zarządu Funduszu nr 425/2020 z 20 marca 2020 r.

kolejny posiadacz przejmuje odpowiedzialność za zagospodarowanie konkretnego odpadu opisanego stosownym kodem, zgodnie z posiadaną kompetencją wynikającą z decyzji/ zezwolenia. Na podstawie dostarczonych do Funduszu ww. dokumentów, można było ocenić: rodzaj (kod) oraz ilość odpadów, które zostały wywiezione z Mysłowic, termin, w którym odpady zostały wywiezione, podmiot, do którego odpady zostały przekazane celem odzysku bądź unieszkodliwienia, a także proces odzysku bądź unieszkodliwienia, jakiemu odpady zostały poddane (proces R1-R13, zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o odpadach, proces D1-D15, zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o odpadach).

(akta kontroli str. 328)

Miasto nie zapłaciło Głównemu wykonawcy zadania za niezagospodarowane 190,372 Mg odpadów i nie przedstawiło do Funduszu we wnioskach o płatność dokumentów, które uwzględniałyby ww. niezagospodarowane odpady. Tym samym Fundusz nie dofinansował ww. odpadów.

(akta kontroli str. 208-213, 218-219, 220-318, 303-304, 325-331, 1073-1074, 1560-1570, 1583, 1616-1660)

Prezes wyjaśnił, że Podczas wykonywanych analiz, w związku ze stwierdzonymi brakami lub drobnymi błędami, podejmowano w odniesieniu do Gminy Mysłowice jedynie działania związane z koniecznością uzupełniania lub poprawą dostarczanych dokumentów, jednak w drodze tych czynności nie stwierdzono naruszenia umownych warunków udzielenia wsparcia, a zatem nie było konieczności podejmowania działań sankcyjnych. Na podstawie dokonanych przez Gminę dokumentów, stwierdzono, że zadanie dofinansowane przez Fundusz zostało zrealizowane w zakresie wynikającym z zawartych umów, osiągnięto zaplanowane efekty rzeczowy i ekologiczny, a w efekcie dokonano wypłaty środków na rzecz Gminy Mysłowice w kwotach wynikających z zawartych umów.

(akta kontroli str. 9)

Fundusz dysponował informacjami o niezgodnym z prawem zagospodarowaniu odpadów pochodzących z Mysłowic, które pozyskał z Raportu końcowego²⁵ z realizacji zadania, sporządzonego przez Głównego wykonawcę w listopadzie 2021 r., przekazanego do Funduszu 30 listopada 2021 r. W okresie objętym kontrolą Fundusz nie przeprowadził kontroli przeznaczenia środków oraz realizacji zadania na miejscu, w szczególności sposobu zagospodarowania odpadów, który był elementem realizacji umów dotacji i pożyczki.

(akta kontroli str. 303, 331, 1601)

5. W ocenie Funduszu Miasto osiągnęło zaplanowane efekty: rzeczowy i ekologiczny, w związku z czym dokonano wypłaty środków na rzecz Miasta w kwotach wynikających z zawartych umów. W dniu 10 grudnia 2021 r. dokonano wypłaty ze środków WFOŚiGW jednorazowej dotacji w wysokości 14.094,0 tys. zł. Wypłaty dokonano po analizie dokumentacji przedłożonej przez Urząd Miasta, tj.:

- sprawozdań rozliczających etapy realizacji zadania dofinansowanego przez WFOŚiGW w Katowicach,
- faktur wystawionych przez Wykonawcę zadania wraz potwierdzeniami zapłaty,

²⁵ W Raporcie wskazano, m.in. że Urząd Miasta w Mysłowicach w dniu 11.10.2021, na podstawie ustaleń Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach o nieposiadaniu przez (...) aktualnych decyzji w zakresie gospodarki odpadami, odrzucił wniosek o płatność z dnia 07.10.2021 r., wykazujący poddanie odzyskowi w procesie R2 72,8200 Mg odpadów o kodzie 16 03 05* oraz wezwał do natychmiastowego zaprzestania przekazywania odpadów z terenu przy ul. Brzezińskiej 50 w Mysłowicach do (...). W dniu 11.10.2021 do spółki (...) wpłynęło pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, informujące o tym, że podmiot (...) z siedzibą w Warszawie we wrześniu 2020 r. utracił tytuł prawny do nieruchomości zlokalizowanej w gm. Poświętne w miejscowości Rojków.

- raportów z realizacji zadania pn. Usunięcie i gospodarowanie odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, zmagazynowanymi na terenie działki o nr geod.: 2171/78 w Mysłowicach przy ul. Brzezińskiej 50,
- zestawień wywiezionych odpadów,
- zestawień odpadów unieszkodliwionych i poddanych odzyskowi,
- oświadczeń podmiotów odpowiedzialnych za odzysk lub unieszkodliwienie,
- kart przekazania odpadów, a po zawarciu aneksów do umów – zestawień kart przekazania odpadów, potwierdzających przekazanie odpadów celem zagospodarowania w procesie odzysku lub unieszkodliwienia.

Natomiast pożyczkę wypłacono w dwóch ratach: 19.492,1 tys. zł w dniu 4 października 2021 r. i 999,9 tys. zł – 10 grudnia 2021

(akta kontroli str. 147-188, 208-318, 26-327, 361-671, 695-977)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych²⁶ Miasto spłacało terminowo raty pożyczki wraz z odsetkami.

(akta kontroli str. 1044-1050)

Prezes wyjaśnił, że Wyżej opisane dokumenty oraz stanowiące ich uzupełnienie: m.in. protokoły i oświadczenia firm uczestniczących w procesie unieszkodliwiania lub odzysku odpadów, które Gmina Mysłowice przedłożyła w siedzibie Funduszu, po ich analizie i weryfikacji również w Bazie Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami²⁷ oraz ostatecznym zaakceptowaniu, uznano za prawidłowe.

(akta kontroli str. 326)

Oświadczenia firm uczestniczących w procesie unieszkodliwiania lub odzysku odpadów nie były ujednolicone. W toku realizacji zadania procesowi odzysku poddano ok. 1966 Mg odpadów, a unieszkodliwieniu 6041,276 Mg odpadów.

Jeden z podwykonawców, w dniach wydawania oświadczeń o poddaniu odzyskowi łącznie 167,30 Mg odpadów (od 20 września do 7 października 2021 r.) nie prowadził legalnej działalności w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów, ponadto w 2020 r. utracił tytuł prawny do nieruchomości, na której prowadził tę działalność²⁸. Ze złożonych przez niego oświadczeń, wynikało, że poddał on procesowi odzysku w instalacjach bez aktualnych pozwoleń - 167,3 Mg odpadów, a 23,08 Mg nie została zagospodarowana w żaden sposób (łącznie 190,372 Mg odpadów) i co najmniej do 14 marca 2024 r. odpady znajdowały się na terenie, zajmowanym w sposób nieuprawniony przez tego podwykonawcę.

(akta kontroli, str. 751, 900-925, 1544-1598, 1617-1660, 1671-1677)

Brak poświadczenia zagospodarowania ww. 190,372 Mg odpadów potwierdziła kontrola NFOŚiGW przeprowadzona w Mieście w dniach 2 do 5 kwietnia 2024 r., w wyniku której 12 czerwca 2024 r. NFOŚiGW wydał zalecenia pokontrolne wskazujące na konieczność przesłania do NFOŚiGW dokumentów potwierdzających zagospodarowanie ww. 190,372 Mg odpadów, a w przypadku braku takich dokumentów – do dokonania korekty wartości kosztów kwalifikowanych i wysokości

²⁶ Do dnia 16 maja 2024 r.

²⁷ Dalej: BDO.

²⁸ Zgodnie z pismem WIOŚ w Warszawie z 14 marca 2024 r. skierowanym do NIK, podwykonawca do końca dnia 5 marca 2020 r. mógł prowadzić działalność w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów. Pozwolenie wygasło 6 marca 2020 r. zatem przejmując odpady w okresie wrzesień-październik 2021 r. podwykonawca miał świadomość utraty zezwolenia i celowo wprowadzał inne podmioty w błąd. Marszałek Województwa Mazowieckiego w 2022 r. zobowiązał podwykonawcę do usunięcia odpadów, jednak działanie to nie przyniosło skutków. Prowadzony przez WIOŚ Warszawa nadzór nad miejscami nielegalnego magazynowania odpadów, wskazywał że podwykonawca nie wykonał obowiązku usunięcia odpadów z tego terenu.

dofinansowania adekwatnie do ilości odpadów, które zostały zagospodarowane niezgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie²⁹.

(akta kontroli str. 1678-1680)

Prezes Funduszu wyjaśnił, że Oświadczenia, o których wyżej mowa, wraz z protokołami i zestawieniami kart przekazania odpadów podpisanych pomiędzy poszczególnymi podmiotami uczestniczącymi w realizacji procesu unieszkodliwiania bądźz odzysku, pełniły funkcję pomocniczą, pozwalając na prześledzenie strumienia odbieranych/przekazywanych odpadów. Ponadto, numery kart podane w ww. zestawieniach, pozwalały na weryfikację procesu postępowania z odpadami w BDO, do której WFOŚiGW posiada dostęp. Działania związane z weryfikacją danych wynikających z tych dokumentów w BDO, zostały podjęte przez Fundusz i zostały ocenione pozytywnie, w efekcie czego dokonano wypłaty środków. Z kolei forma wyżej wymienionych dokumentów, które zostały przedłożone przez Gminę Mysłowice, z uwagi na fakt że stanowiły uzupełnienie dokumentów wynikających z treści umowy i przepisów prawa (KPO) nie mogła być kwestionowana przez Fundusz, zwłaszcza że wynikające z nich dane pozwalały na ocenę procesu postępowania z odpadami.

Dodał, że KPO co do zasady mają dokumentować przekazywanie odpadów kolejnym posiadaczom odpadów, a także przenoszą odpowiedzialność za gospodarowanie nimi (...). Wobec powyższego i zgodnie z przepisami prawa, każdy kolejny posiadacz przejmuje odpowiedzialność za zagospodarowanie konkretnego odpadu opisanego stosownym kodem, zgodnie z posiadaną kompetencją wynikającą z decyzji/ zezwolenia. (...) Oświadczenia wystawiane przez podmioty uczestniczące w realizacji zadania, które zajmowały się odzyskiem bądź unieszkodliwianiem przekazanych im odpadów, stanowiły dodatkową informację potwierdzającą ilość odpadów zagospodarowanych na instalacjach prowadzonych przez te firmy, gdyż ilości te nie bilansowały się wprost z ilościami odpadów wywożonymi z Mysłowic rozliczanych fakturą w danym okresie czasu. Zresztą firmy prowadzące działalność w obszarze gospodarowania odpadami mogą magazynować przejmowane odpady, pochodzące z różnych miejsc i ze względów np. logistycznych, przekazywać kolejnym podmiotom zebraną partię odpadów dopiero po zebraniu ilości pozwalającej właściwie wykorzystać posiadane środki transportu.

(akta kontroli str. 326-327, 329)

Prezes dodał, że WFOŚiGW w celu do potwierdzenia efektu ekologicznego zadania w przypadku gospodarowania odpadami, w tym niebezpiecznymi, przyjmuje karty przekazania odpadów jako podstawowe dokumenty wymagane przepisami prawa (zgodnie z ustawą o odpadach), przede wszystkim dlatego, że są to dokumenty występujące w obrocie odpadami, które mogą podlegać weryfikacji przez organy upoważnione do kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska, tj. przez WIOŚ oraz w przypadku obowiązku sprawozdawczego Marszałka województwa. Karty przekazania odpadów nie stanowią jedynie dokumentu potwierdzającego wywiezienie odpadów, są dowodami prawidłowego przekazania odpadów do uprawnionych odbiorców. Karty przekazania odpadów to dokumenty potwierdzające odbiór odpadów przez podmioty, posiadające decyzje na gospodarowanie danymi rodzajami odpadów (posiadaczy odpadów), które przejmują pełną odpowiedzialność za dany odpad, natomiast pozostałe dokumenty, takie jak: oświadczenia i protokoły oraz dane z ewidencji odpadów w BDO to dokumenty stanowiące ich uzupełnienie. Przyjęcie kart przekazania odpadów jako podstawowego dowodu realizacji zadania pozwalało na prześledzenie strumienia odpadów (masowo) usuniętych z terenu

²⁹ NFOŚiGW zobligował Miasto do dokonania i uzgodnienia z nim korekty do 15 lipca 2024 r.

Mysłowic. Fundusz posiadając więc dostęp do bazy BDO miał możliwość potwierdzenia pełnej realizacji zadania na podstawie dokumentów wymienionych powyżej oraz ewidencji w BDO.

Dodał, że WFOŚiGW nie jest organem upoważnionym do kontrolowania sposobu gospodarowania odpadami będącymi we władaniu posiadacza dysponującego stosownymi decyzjami administracyjnymi do prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Fakt niewłaściwego gospodarowania odpadami w ramach realizowanego zadania powinien zostać zgłoszony przez Gminę - Inwestora do WIOŚ, celem przeprowadzenia działań zgodnie z kompetencjami, które posiada ww. organ.

(akta kontroli str. 328-329, 331)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Fundusz przyjął jako prawidłowe sporządzone przez Miasto sprawozdania rozliczające wraz z dokumentami potwierdzającymi zagospodarowanie 8434,738 Mg odpadów (m.in. KPO i oświadczenia podwykonawców), nie wyjaśniając rozbieżności między ww. dokumentami a Raportem końcowym z realizacji zadania, sporządzonym przez Głównego wykonawcę zadania i przekazanym przez Miasto do WFOŚiGW w dniu 30 listopada 2021 r., z którego wynikało, że - z ww. ilości odpadów - 190,372 Mg zostało zagospodarowanych niezgodnie z prawem. Zdaniem NIK, opisane wyżej rozbieżności, powinny zostać wyjaśnione przed wypłatą przez Fundusz środków w dniu 10 grudnia 2021 r., w szczególności pod kątem osiągnięcia efektów zadania, o których mowa w pkt. 3 aneksów nr 2 do umów dotacji oraz pożyczki.

Prezes wyjaśnił, że na podstawie przedłożonych przez Gminę dokumentów stwierdzono, że zadanie dofinansowane przez Fundusz zostało zrealizowane w zakresie wynikającym z zawartych umów, osiągnięto zaplanowane efekty rzeczowy i ekologiczny, a w efekcie dokonano wypłaty środków na rzecz Gminy Mysłowice w kwotach wynikających z umów. Dodał, że Kontrola prawidłowości wykorzystania, przez Gminę Mysłowice, udzielonego dofinansowania odbywała się na podstawie przedkładanych przez nią dokumentów. Sprawozdania z realizacji zadania wraz z dokumentami wypłaty poszczególnych transz były przedkładane przez Gminę w celu wypłaty dofinansowania. Na tej podstawie możliwe było określenie stanu realizacji zadania. Dodał, że (...) w przypadku zadań o charakterze „likwidacyjnym”, a takim niewątpliwie było zadanie polegające na usunięciu odpadów, ważne dla Funduszu było potwierdzenie wykonania zadania jako całości, czyli usunięcie wszystkich nielegalnie składowanych odpadów i udokumentowanie tego faktu również dokumentacją fotograficzną. Ponadto, że WFOŚiGW nie jest organem upoważnionym do kontrolowania sposobu gospodarowania odpadami będącymi we władaniu posiadacza dysponującego stosownymi decyzjami administracyjnymi do prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

(akta kontroli str. 9, 152, 168, 325-331)

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na:

Uwagi

konieczność prowadzenia rzetelnej analizy, przedkładanej przez beneficjentów, dokumentacji rozliczającej środki finansowe, a także na przeprowadzanie, w miarę

potrzeb, kontroli przedsięwzięć wykorzystania środków Funduszu oraz realizacji dofinansowanych zadań w każdej fazie ich realizacji,

oraz wnosi o:

Wniosek

rozważenie przeprowadzenia kontroli przedsięwzięcia dofinansowanego ze środków WFOŚiGW w ramach umów nr 99/2021/47/OZ/si/D i nr 102/2021/47/OZ/si/P z 22 czerwca 2021 r. zawartych z Miastem Mysłowice na realizację zadania pn. *Usunięcie i gospodarowanie odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zmagazynowanymi w Mysłowicach przy ul. Brzezińskiej 50*, w celu zbadania prawidłowości rozliczenia środków Funduszu.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 30 lipca 2024 r.

Kontroler

Katarzyna Koziel

Gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Mariusz Marquardt
p.o. Dyrektor
Delegatury NIK
w Katowicach